

ПЕРЕДУР, СИН НА ЕВРАУГ

Част 10 от „Мабиногион“

Превод от английски: Саркис Асланян, 1985

chitanka.info

Граф Еврауг, чиито владения бяха в северната част на кралството, имаше седмина сина. Но вместо да се погрижи за благополучието на графството, Еврауг обикаляше страната и участвуваше във всички рицарски турнири, сражения и войни. Затова не беше никак чудно, че и той, като всички войнолюбиви люде, намери смъртта си на бойното поле. Загинаха и шестима от синовете му. Седмият, най-младият от синовете му, на име Передур, беше още твърде малък, за да участвува в турнири и войни, иначе и той щеше да загине като баща си и братята си.

Майка му, която беше много мъдра и разумна жена, дълго мисли как да опази сина си и владенията му. Накрая реши да избяга с него в някоя безлюдна и пустинна област и да заживее в усамотение, далеч от всички хора. Със себе си взе само жени и невръстни момчета, и смирени, кротки мъже, които никога в живота си не бяха участвували в битки и войни, тъй като ги считаха за недостойни занимания. И никой не смееше да отвори дума за коне и оръжие в присъствието на сина ѝ, защото се страхуваха да не възбудят любопитството му към подобни неща.

Всеки ден момчето отиваше в голямата гора и си играеше с малките копия, които си правеше от див чимшир. Веднъж до едно стадо кози, които бяха на майка му, той съгледа две кошути. Момчето много се учуди, като видя, че те нямат рога, защото в цялото стадо нямаше ни едно животно, което да е без рога. Обясни си го с това, че преди много време са се отделили от останалите и това е станало причина да останат без рога. И тъй като беше много пъргав и бързоног, успя да закара двете кошути заедно с козите в една кошара в края на гората. След това се върна вкъщи.

— Майко — каза той, — да знаеш какво странно нещо видях наблизно! Две от твоите кози са избягали от стадото и толкова дълго са бродили сами в гората, че са останали без рога. И само аз си знам колко се измъчих, докато ги вкарах обратно в кошарата.

Като чува това, всички станаха и отидоха да видят какви са тези кози. И когато видяха кошутите, много се учудиха, че човек може да бъде тъй пъргав и бързоног, че да тича по-бързо от тях.

Един ден по пътя, който минаваше покрай гората, се зададоха трима рицари. Това бяха Гуалхмай, син на Гуиар, Гуайр, син на Гуестил, и накрая Оуайн, син на Уриен.

— Майко, какви са тези странни същества? — попита Передур.

— Това са ангели, сине — отвърна тя.

— И аз ще стана ангел и ще тръгна с тях — каза той и излезе на пътя да ги пресрещне.

— Каж ми, друже — рече му Оуайн, — виждал ли си днес или вчера отук да минава един рицар?

— Не знам какво значи „рицар“ — отвърна той.

— Ами някой, който прилича на мене — каза Оуайн.

— Ако отговориш на въпросите, които ще ти задам, и аз ще отговоря на твоя.

— Тъй да бъде — каза Оуайн.

— Какво е това — попита Передур, като посочи седлото.

— Това е седло — каза Оуайн.

И Передур продължи да го разпитва за всяко едно нещо поотделно, като искаше да знае и за какво служи, и как се използва. Оуайн отговори най-подробно на всички негови въпроси.

— Продължете по пътя си — каза Передур. — Видях един човек, който приличаше на вас. Аз също искам да стана рицар и тозчас ще тръгна след вас.

След това Передур се върна там, където го чакаха майка му и нейната свита.

— Майко — каза той, — онези там не са ангели, а рицари!

Като чу това, майка му изпадна в несвяст. След това Передур отиде при конете, с които превозваха дърва от гората и с които си докарваха храна и вода от населените места, и си избра една почти грохнала дръглива петниста кранта, която му се стори по-яка от останалите. Тури на гърба ѝ едни дисаги, тъй като нямаше с какво друго да я оседлае, а от тънки върбови клонки успя да измайстори нещо подобно на конска сбруя. И отново се върна при майка си.

В това време графинята беше дошла на себе си.

— Виждам — рече му тя, — че си решил да ме напуснеш.

— Да, така е — каза той.

— Изчакай поне да чуеш какви напътствия ще ти дам, преди да тръгнеш.

— Добре, ще те изслушам — каза той, — но побързай.

— Върви право в двора на крал Артур — рече му тя, — защото там са най-доблестните, най-смелите и най-щедри рицари на света.

Колчем видиш черква по пътя си, влез вътре и кажи едно „Отче наш“. Ако си гладен и жаден и никой не се сеца да те покани на трапезата, сам си вземи. Ако чуеш, че някой вика за помощ, иди да му помогнеш, а ако жена е изпаднала в беда, най-напред на нея си длъжен да помогнеш. Ако ти хареса някой скъпоценен накит, вземи го и го подари на друг — тогава всички ще те възхваляват. Ако срещнеш красива жена, обясни ѝ се в любов, дори и ако тя не те люби — това прави човека по-добър и по-благороден отпреди.

И той тръгна на път, като взе със себе си и няколко от своите островърхи копия. Два дена и две ноци пътува той, гладен и жаден, докато прекоси безлюдната пустиня. Най-сетне стигна до една огромна, мрачна гора, в която сякаш човешки крак не бе стъпвал. Дълбоко в гората попадна на една просторна равна поляна, а на сред поляната съгледа голяма дървена хижа, която взе за черква. И като каза „Отче наш“, се запъти към хижата. Вратата беше отворена и недалеч от прага се виждаше златен стол, на който седеше една прелестна красавица с кестеняви коси, прихванати на челото със златна диадема, украсена с искрящи драгоценни камъни. На ръката си красавицата носеше голям златен пръстен.

Передур слезе от коня си и влезе вътре. Девојката го посрещна много радушно и го приветствува с добре дошъл. В дъното на стаята беше сложена трапеза, на която имаше две кани с вино, два бели хляба и месо от прасе-сукалче.

— Майка ми ме поучи — рече ѝ Передур, — ако видя някъде ядене и пиене, да не чакам да ме канят, а сам да си взема.

— Щом е тъй, рицарю — каза тя, — заповядай на трапезата и яж, докато се наситиш.

Передур седна на трапезата и си сипа половината от месото и виното, а другата половина остави за девојката. Като се нахрани, той стана и пристъпи до девојката.

— Майка ми ме поучи — рече ѝ той, — ако видя някъде скъпоценен накит, който да ми харесва, да го взема.

— Щом е тъй, вземи го, друже — каза тя. — Не ми се свиди да ти го дам.

След като взе пръстена, Передур коленичи пред девојката и я целуна. Сетне се качи на коня си и си отиде.

Не мина много време и се завърна стопанинът на дървената хижа. Наричаха го Горделивеца от горската поляна. Той веднага забеляза следите от конските копита.

— Кажи ми — рече той на девойката, — кой е идвал в моя дом, докато ме нямаше?

— Един чудноват рицар беше тук, господарю — каза тя и му описа необикновения вид на Передур и странното му поведение.

— А на тебе направи ли ти нещо? — попита той.

— Кълна се, че нищо лошо не ми е направил — рече тя.

— Ей богу, не ти вярвам — каза той. — И докато не го открия и не си отмъстя за срамната му постъпка, не ще се спра, а и ти не ще прекараш две нощи подред на едно и също място.

При тези думи рицарят стана и тръгна да търси Передур.

А Передур продължаваше да върви към двора на крал Артур. Но преди него там пристигна друг рицар. Пред вратите на замъка той повери коня си на един слуга, за което го възнагради с тежък златен пръстен, и се запъти право към залата, където се бяха събрали Артур и неговите рицари и Гуенхуивар и нейните придворни дами. Влезе тъкмо когато един прислужник наливаше вино в чашата на Гуенхуивар. Рицарят взе чашата от ръката на Гуенхуивар, изля виното върху лицето и гърдите ѝ и с всичка сила я удари през устата.

— Ако сред вас има някой — каза той, — който е готов да се бие с мене, за да ми отнеме тази чаша и да отмъсти за оскърблението, което нанесох на Гуенхуивар, нека ме последва на поляната — аз ще бъда там и ще го очаквам.

Като каза това, рицарят се качи на коня си и се отправи към поляната.

Артуровите рицари наведоха глави — всеки го беше страх да не би върху него да падне изборът да защити честта на Гуенхуивар. Рекоха си, че онзи, който се е решил на такава грозна постъпка, е или някой непобедим юначен рицар, или пък е вещь в магьосническото изкуство, тъй че те са безсилни да му отмъстят.

В този миг в залата влезе Передур, възседнал своята дръглива, почти грохнала петниста кранта с онази чудата, измайсторена как да е сбруя — по-жалка картина надали бяха виждали в този величествен двор. И тъй като Кай беше застанал в средата на залата, Передур се обърна към него.

— Хей ти, високия — рече му той, — кажи ми къде мога да намеря крал Артур.

— Каква работа имаш ти с Артур? — попита го Кай.

— Моят майка ми каза да дойда при него, за да ме посвети в рицарство.

— Ей богу — каза Кай, — не се ли виждаш на какво приличаш с този жалък кон и още по-жалко въоръжение!

Сега всички в залата го забелязаха и започнаха да му се подиграват и да го замерват с разни неща, щастливи, че появата на този смешен човек им помага да забравят доскорошните си тревоги.

В това време в залата влезе дворцовият шут — едно джудже, което бе дошло още преди година в кралския замък заедно с жена си — също джудже — и бе помолило Артур да ги приюти при себе си. Артур бе изпълнил молбата им, но оттогава вече цяла година те на никого ни дума не бяха продумвали. Джуджето съгледа Передур и каза:

— Привет, славни Передур, син на Еврауг! Добре дошъл, непобедими воине и най-доблестни рицарю!

— Бог ми е свидетел, драги — каза Кай, — лош час си избрал за шегите си. Вече цяла година мълчиш като риба, сякаш в замъка няма достойни люде, с които да си поприказваш и да се повеселиш, а сега си отваряш устата, за да назовеш този нещастник непобедим воин и най-доблестен рицар — и това в присъствието на краля и на цялата му свита!

И той съпроводи думите си с такъв силен удар, че джуджето се просна в несвяст на земята.

В същия миг в залата влезе жената на джуджето и каза:

— Привет, славни Передур, син на Еврауг! Добре дошъл, доблестни воине и най-юначни рицарю!

— Ей богу, негоднице — каза Кай, — лош час си избрала за шегите си. Вече цяла година мълчиш като риба и с никого в замъка ни дума не продумваш, а днес си отваряш устата, за да наречеш този нещастник — и то в присъствието на Артур и на неговите рицари — доблестен воин и най-юначен рицар!

И той я ритна тъй силно, че тя падна в несвяст на земята.

Тогава Передур каза:

— Рицарю, къде мога да намеря крал Артур?

— Престани с твоите глупави въпроси! — каза Кай. — Щом искаш да станеш рицар, върви при рицаря, който чака на поляната, вземи от него чашата на кралицата, след като го победиш и му отнемеш коня и оръжието, и тогава ще бъдеш посветен в рицарство.

— Тъй да бъде, снажни рицарю — каза Передур и като обърна коня си, излезе навън и се отправи към поляната.

Когато пристигна, рицарят самонадеяно разхождаше коня си нагоре-надолу по поляната, уверен в превъзходството на своята сила и юначност.

— Хей, ти — каза рицарят, — видя ли някой от замъка да тръгва след мене?

— Високият рицар, който беше там — отвърна той, — ми каза да те надвия и да им върна чашата, а коня и оръжието ти да взема за себе си.

— Дръж си езика, момко! — каза рицарят. — Върни се в замъка и предай на Артур, че искам да се бия с него или някой от рицарите му. И нека по-бързо дойде, защото няма дълго да го чакам.

— Бог ми е свидетел — каза Передур, — чашата, конят и оръжието ти ще бъдат мои — ти реши дали по своя воля ще ми ги дадеш, или трябва сам да си ги взема.

Като чу това, рицарят много се разгневи, спусна се връз него и с тъпия край на копието си му нанесе много силен и болезнен удар между врата и рамото.

— Друже — каза Передур, — дори и слугите на майка ми се бият по-добре от тебе! А ето и моят отговор!

При тези думи той се премери с островърхото си копие и го улучи право в окото — върхът на копието се показа отзад на тила му и той се просна мъртъв на земята.

— Ей богу — каза Оуайн, син на Уриен, на Кай, — глупава шега си направи с онзи смахнатия, като го прати да се бие с рицаря. Знаеш каква съдба го очаква — рицарят или ще го повали от седлото, или ще го убие. Ако го повали, ще си мисли, че е победил някой знатен рицар, и Артур и неговите рицари ще бъдат навеки опозорени. Ако ли пък го убие, пак ще бъдем опозорени, но освен това ще бъдеш отговорен за

смъртта на един човек. И тъй като държа на доброто си име, ще ида да видя какво му се е случило.

Оуайн отиде на поляната и видя, че Передур е повлякъл след себе си тялото на рицаря.

— Спри се, рицарю — каза Оуайн, — аз ще му сваля доспехите.

— Правих-струвах — каза Передур, — но не можах да смъкна тази желязна риза от гърба му. Сякаш се е сраснала с него.

Тогава Оуайн съблече доспехите и дрехите на убития.

— Ето че най-сетне се сдоби с кон и оръжие, друже — каза той, — и то по-добри от нашите. Вземи ги и ела с мен при Артур, за да те посвети в рицарство.

— Кълна се в честта си — каза Передур, — че повече там не ще стъпя! Но предай от мое име чашата на Гуенхуивар и кажи на Артур, че където и да отида, ще бъда негов верен воин. И ако мога с нещо да му бъда от полза, винаги може да разчита на мене. Кажи му още, че няма да стъпя в неговия замък, докато не се срещна с високия рицар, когото видях там, и не му отмъстя за това, че обиди джуджето и жена му.

Оуайн се върна в замъка и разправи на Артур, Гуенхуивар и другите какво се бе случило, и им каза, че младият рицар се е заканил да отмъсти на Кай.

А Передур отново потегли на път.

Веднъж, както си вървеше по пътя, насреща му излезе един рицар.

— Откъде идеш? — попита го рицарят.

— Идвам от двора на крал Артур — отвърна той.

— Да не си един от неговите рицари?

— Бога ми, негов рицар съм — каза той.

— Ха, намерил пред кого да се кълне във вярност към Артур!

— Че защо? — попита Передур.

— Сега ще ти кажа — отвърна той. — Защото цял живот съм грабил и плякосвал земите му, а ако срещна някой от неговите рицари по пътя си, го убивам.

И без да се бавят повече, двамата се хвърлиха един срещу друг. Но боят не продължи дълго — Передур повали своя противник и той изхвъркна от седлото и тупна на земята. Рицарят го помоли да не го погубва.

— Ще ти подаря живота — каза Передур, — ако се закълнеш, че ще отидеш при крал Артур и ще му кажеш, че съм те повалил от седлото, за да защитя честта му. Кажи му още, че не ще стъпя в неговия замък, докато не се срещна с високия рицар, когото видях там, и не му отмъстя за това, че обиди джуджето и жена му.

Рицарят се закле, че ще изпълни заръката му, и се запъти към двора на крал Артур. Там той разправи най-подробно какво му се бе случило, каза им и за отправената към Кай закана.

А Передур продължи по пътя си. През същата тази седмица той премери силите си с още шестнадесет рицари и до един ги събори на земята. И тях като първия проводи при Артур, за да му разправят какво им се бе случило и да предадат отправената към Кай закана. Накрая Артур и всички негови рицари осъдиха постъпката на Кай и той много се разтревожи.

А Передур вървеше все по-нататък и по-нататък. Най-после стигна до една огромна и мрачна гора. На края на гората имаше езеро, а на отсрещния бряг на езерото се издигаше величествен замък, ограден с яки крепостни стени. На брега на езерото на атлазена възглавница седеше беловлас мъж, облечен в дрехи от златовезана коприна. Двама младежи бяха влезли с лодка в езерото и ловяха риба. Като видя, че Передур идва към него, беловласият мъж стана и се запъти към замъка, накуцвайки с единия крак. Передур също се отправи към замъка и тъй като вратите бяха отворени, влезе вътре. Беловласият мъж се бе разположил на атлазена възглавница пред камината, в която гореше буен огън. Няколко души станаха от местата си, за да посрещнат Передур, помогнаха му да слезе от коня и да си свали доспехите. Мъжът посочи с ръка мястото до себе си и покани младия рицар да седне до него на възглавницата. Передур се настани до него и двамата поведоха разговор. Като стана време за ядене, натъкмиха богата трапеза и всички започнаха да се хранят. Мястото, което отредиха на Передур, беше до беловласия мъж. Щом се нахраниха, мъжът го попита дали умее добре да си служи с меч.

— Не умея още — каза Передур, — но ако някой се наеме да ми покаже, лесно ще се науча.

— Който знае как да си служи с копие и щит — каза той, — ще се научи да върти и меч.

Беловласият мъж имаше двама синове — единият със златисти, другият с кестеняви коси.

— Я станете, момчета — рече им той, — и си вземете копията и щитовете, та да покажете какво можете.

Младежите започнаха да си разменят удари.

— Можеш ли да ми кажеш, друже — каза мъжът, — кой от двамата младежи е по-изкусен воин?

— Според мен — каза Передур, — русокосият младеж, ако искаше, отдавна можеше да е пролял кръвта на младежа с кестенявите коси.

— А сега, друже, вземи копието и щита на младежа с кестенявите коси и пролей кръвта на русокосия младеж, ако можеш.

Передур стана, взе копието и щита и след кратка схватка успя да го рани по веждата, и кръвта започна да се стича на ручейчета по лицето на русокосия младеж.

— Спри се, друже — каза мъжът, — и ела да седнеш до мене — в скоро време на този остров не ще има никой, който да върти меча по-добре от тебе. Аз съм брат на майка ти, твой вуйчо. Тази вечер ще останеш при мене и аз ще те науча как да се държиш достойно и благоприлично. Време е вече да забравиш съветите на майка си — сега аз ще бъда твой наставник и ще те посветя в рицарство. Ето как ще постъпваш от днес нататък: ако ти се случи някъде да видиш нещо необикновено, дори и нищо да не разбираш, не задавай никакви въпроси — ако желае, домакинът сам ще ти обясни какво става. И помни, че ако сгрешиш, не теб ще винят, а мен, защото съм твой наставник.

Чет нямаха проявите на почит и уважение към госта тази вечер, а като стана време за лягане, всички отидоха да спят.

С пукването на зората Передур стана, оседла коня си и след като взе позволение от вуйчо си, отново тръгна на път. Стигна до една огромна гора, на края на която имаше широка поляна. Отвъд поляната се виждаха високите стени на величествен замък. Передур се отправи към замъка и тъй като завари вратите отворени, се запъти право към голямата зала и влезе вътре. В дъното на залата седеше един представителен мъж с побелели коси, заобиколен от множество млади рицари. Всички станаха да го посрещнат и му устройоха много топъл и радушен прием. Настаниха го да седне до благородния мъж, който се

оказа владетелят на замъка, и двамата започнаха да разговарят. Сетне, когато сложиха трапезата, отново го настаниха да седне до благородника. Ядоха и пиха, докато се наситиха, и тогава благородникът го попита дали умее да си служи с меч.

— Ако някой ми покаже как — рече Передур, — мисля, че лесно ще се науча.

Насред залата се издигаше желязна колона, която беше толкова дебела, че и възрастен воин трудно можеше да я обхване с ръце.

— Вземи онзи меч — каза мъжът на Передур — и се опитай да отсечеш желязната колона.

Передур стана и с първия удар разсече колоната на две части, но и мечът се строши на две.

— Събери двете части на колоната и те ще се съединят. Същото направи и с меч.

Передур долепи преломените части една до друга и те се съединиха. След това замахна и за втори път разсече колоната на две части, но мечът пак се строши на две. Отново ги съедини и замахна за трети път — и този път разсече колоната на две, но и меча си строши на две.

— Опитай сега да ги долепиш и съединиш — каза мъжът.

За трети път Передур долепи една до друга преломените части, но нито колоната, нито мечът можаха да се съединят.

— Ела, седни при мене, момко — каза мъжът, — и нека господ да те поживи. В цялото кралство няма ни един воин, който умее да върти меч по-добре от тебе. Вече си достигнал две трети от мъжката си сила, а когато след време развиеш пълната си мощ, никой не ще може да те надвие. Аз също съм твой вуйчо, брат на майка ти и на благородника, в чийто замък беше снощи.

И Передур седна до вуйчо си и двамата започнаха да разговарят. Изведнъж в залата влязоха двама младежи, прекосиха я и отидоха в една от съседните стаи. В ръцете си държаха едно огромно копие, от което се стичаха три ручейчета кръв. Като видяха младежите и окървавеното им копие, всички присъстващи започнаха да плачат тъй горестно и жално, че човек трудно можеше да остане безучастен. Въпреки това мъжът не прекъсна разговора си с Передур. Но не му обясни какво става, нито пък Передур го попита какво се е случило. За миг настъпи тишина, но веднага след това в залата влязоха две девойки

и донесоха голям поднос, на който се виждаше потъналата в кръв глава на един мъж. И тогава писъците и воплите станаха тъй оглушителни, че на човек му идваше да избяга далеч от този дом. Най-сетне стенанията секнаха. После седнаха на трапезата и ядоха и пиха, докато се наситиха. След това постлаха на Передур в една стая и всички легнаха да спят.

На другия ден Передур стана още в ранни зори и след като взе позволение от вуйчо си, отново тръгна на път. След време стигна до една гора и когато навлезе в гората, някъде далеч от него се чу силен писък. Препусна бързо натам и не след дълго съгледа една красива жена с кестеняви коси, застанала до един оседлан кон. В ръцете си жената държеше безжизнения труп на един мъж и се опитваше да го качи на седлото, но все не успяваше и трупът се свличаше на земята. И тогава тя издаваше силен писък.

— Кажи ми, сестро — рече той, — какво се е случило, че тъй пициш.

— Проклет да бъдеш, Передур — рече тя. — Най-малко от тебе очаквам утеха в този скръбен час.

— Защо ме проклинаш, сестро? — попита я той.

— Защото ти си виновникът за смъртта на майка си. Когато я напусна против волята ѝ, тя се поболя от мъка и скоро след това умря. Затова и те проклех — защото си виновен за нейната смърт. А двете джуджета, които видях в двора на крал Артур, по-рано живееха при майка ти и баща ти. Аз съм твоя доведена сестра, а това е трупът на моя мъж, който беше убит от рицаря, когото ще намериш на поляната в гората. Но стой по-далеч от него, за да не погуби и тебе.

— Несправедливо ме осъждаш, сестро моя — каза той. — Поради това, че тъй дълго живях сред вас, не ще ми е никак лесно да поваля онзи рицар; а ако бях останал малко по-дълго, изобщо нямаше да мога да го надвия. Но стига, сестро, си ридала — вижда се вече крайт на твоите неволи. Ей сега ще погребат мъжа ти, а после двамата с тебе ще отидем при онзи рицар и ако ми стигнат силите, ще отмъстя за тебе.

След като положиха мъртвеца в гроба, те се запътиха към поляната, където завариха рицаря да разиграва коня си. Щом ги съгледа, рицарят попита Передур откъде идва.

— Идвам от двора на крал Артур.

— Да не си един от неговите рицари?

— Бога ми, негов рицар съм!

— Ха, намерил пред кого да се кълне във вярност към Артур!

И без повече да се бавят, двамата налетяха един върху друг, но още при първия сблъсък Передур повали рицаря от седлото. Рицарят го помоли за милост и Передур каза:

— Ще ти подаря живота при условие, че вземеш тази жена за своя съпруга и се грижиш за нея, и от нищо не я лишаваш, щом без никаква причина погуби съпруга ѝ. Искам още да отидеш при крал Артур и да му кажеш, че съм те повалил от седлото, за да защитя честта му, и че не ще стъпя в неговия замък, докато не се срещна в двубой с високия рицар, когото видях там, и не му отмъстя за това, че обиди джуджето и жена му.

Рицарят се закле, че ще изпълни всичко, което Передур поиска от него. След това помогна на жената да се качи на коня и заедно с нея се отправи към двора на крал Артур. Там той разправи на Артур какво му се бе случило, каза му и за отправената към Кай закана. Артур и рицарите му отново осъдиха Кай за туй, че е станал причина един толкова доблестен момък като Передур да напусне кралския двор.

— Докато Кай се намира в замъка — каза Оуайн, — този млад рицар никога не ще се завърне в кралския двор.

— Ей богу — каза Артур, — ще тръгна да го търся и ако трябва от край до край ще избродя Британския остров, но ще го открия! И тогава нека по-достоиният от двамата порази врага си.

А Передур продължи нататък и вървя, докато стигна до една огромна и мрачна гора. Цялата гора бе обрасла с гъсти непроходими шубраци и не се виждаха никакви следи от хора или животни. Като прекоси гората, Передур се озова пред обраслите с бръшлян стени на един замък, увенчан с многобройни яки кули. Тук, пред вратите на замъка, гората ставаше още по-гъста и непроходима. Передур потропа на вратата с тъпия край на копието си и тутакси на бойницата над главата му се появи един младеж със златистокафяви коси.

— Ти сам реши, рицарю — каза той, — дали веднага да ти отворя, или първо да доложа на господаря на този замък, че си отвън пред крепостните двери.

— Доложи му, че съм тука, и ако благоволи да ме покани вътре, ще вляза.

Младият рицар скоро се върна, отвори вратата и Передур влезе вътре. Като влезе в замъка, видя осемнадесет червенокоси младежи, на същите години и със същата благородна осанка и облечени със същите дрехи като на младежа, който му отвори вратата. Посрещнаха го много топло и радушно. Помогнаха му да слезе от коня и да свали доспехите си. След това всички седнаха и започнаха да разговарят.

Изведнъж вратата на една от съседните стаи се отвори и в залата влязоха пет девойки. И Передур беше готов да се закълне, че първата от тях е най-прекрасната девойка, която някога е виждал. Дрехата ѝ от златовезана коприна беше вехта и окъсана, но личеше, че някога е била много хубава. Кожата ѝ, която се виждаше през прокъсаните места на роклята, беше по-бяла и от най-белия сняг, а косите и веждите ѝ — черни като смола. На бузите ѝ аленееха две малки петънца, по-червени и от най-червеното цвете на света. Девойката поздрави Передур, прегърна го и седна до него. Не мина много време и в залата влязоха две монахини. Едната носеше бутилка, пълна с вино, а другата — шест бели хляба.

— Господарке — рекоха ѝ те, — бог ни е свидетел, че и за нас в манастира не ще има повече ядене и пиене тази вечер — друго нищо не остана.

Сетне седнаха да вечерят. Передур забеляза, че девойката се кани да му сложи повече ядене и пиене, отколкото на останалите, и каза:

— Сестро моя — рече ѝ той, — нека аз разделя храната.

— О, не, друже — рече тя.

— Кълна се в брадата си — рече той, — че не ще взема повече от другите.

И той взе хляба и го раздели по равно между всички присъстващи. По същия начин раздели и виното — по равно във всички чаши.

Като се нахраниха, Передур каза:

— Ще ви бъда много благодарен, ако ме оставите да преспя в замъка тази нощ.

Постлаха му в една стая и той легна да спи.

— Чуй какво ще те посъветваме, сестро — казаха младежите на девойката.

— Какво е то? — попита тя.

— Трябва да отидеш при младия рицар — стаята му е до твоята — и да му предложиш да се ожени за тебе. Ако ли пък не те ще за жена, остани при него като негова наложница.

— Не мога да се съглася на такава срамна постъпка — каза тя. — Ни един мъж не се е докосвал още до мене и за нищо на света не ще споделя леглото му, преди да ми се е врекъл, че ме люби.

— Ей богу — казаха те, — ако не изпълниш волята ни, ще те оставим сама да се оправяш с враговете си.

Като чу това, девойката се обля в сълзи, но стана и тръгна към стаята на Передур. От скърцането на вратата той се събуди и видя ридаещата девойка.

— Какво ти е, сестро — попита той, — защо плачеш?

— Ще ти кажа, благородни рицарю — отвърна тя. — Господар на този замък и на цялото графство, най-прекрасното на света, беше моят баща. Появи се обаче синът на един друг граф и ме поиска за жена. Но аз отказах да се ожения за него, а баща ми не искаше да ми натрапва нито този, нито който и да е друг жених, щом не го желая. Освен мене баща ми нямаше други деца и след неговата смърт аз наследих всички негови владения. И тогава още по-решително отказах да стана жена на графския син. Затова той поведе война против мене и завладя всички мои владения, с изключение на този замък. Стените му са толкова яки, а защитниците — моите доведени братя, които видя одева — толкова юначни, че ако имахме достатъчно храна, никога нямаше да може да го превземе. Но запасите ни се свършиха и за прехраната си се осланяхме единствено на монахините, които видя преди малко, тъй като само те могат да обикалят свободно из страната. Но сега и те нямат нищо за ядене и пиене. И когато графът поведе утре войските си срещу нас, ще бъдем безсилни да му се противопоставим. Ако попадна в ръцете му, закарал се е да ме хвърли на конярите си. Затова съм дошла при тебе, рицарю: готова съм да бъда твоя тази нощ, ако се согласиш да ни изведеш от замъка или ако ни помогнеш да се защитим от врага.

— Върви сега да спиш, сестро — каза той, — и не се тревожи. Аз няма да те изоставя.

Девойката се прибра в стаята си и легна да спи. На другата сутрин още със ставането отиде при Передур и му пожела добро утро.

— Дал ти бог добро, сестро. Случило ли се е нещо?

— Докато ти си добре, рицарю, нищо лошо не може да се случи. Но войските на графа вече обсаждат замъка и никой не е виждал повече шатри на едно място и толкова много жадни за бой рицари.

— Щом е тъй — каза той, — веднага ставам. Кажете да приготвят коня ми.

Оседлаха коня му и той го яхна и се отправи към поляната. Щом пристигна, насреща му излезе един рицар на кон, развял високо бойното си знаме, в знак, че е готов да се бие с него. Передур го събори от седлото и той тупна зад коня на земята. До края на деня той успя да повали още много рицари, а когато слънцето вече захождаше, срещу него застана един от най-знатните рицари на графа.

Передур и него повали на земята. Тогава рицарят го помоли за милост.

— Кой си ти? — попита Передур.

— Аз съм предводителят на войските на графа — отвърна той.

— Каква част от владенията на графинята държиш под своя власт?

— Само една трета — отвърна той.

— Ще ти подаря живота — каза Передур, — при условие че върнеш на графинята всички земи, които си заграбил от нея, както и доходите, получени от тях; освен това искам още тази вечер да доставиш в замъка ядене и пиене за сто души, а също и коне и оръжие за тях; а ти самият ще останеш в замъка като неин пленник.

Рицарят изпълни незабавно всички условия.

Тази вечер девойката беше много весела и щастлива — получи обратно една трета от всички свои владения, а в замъка отново имаше достатъчно ядене и пиене, а също и коне и оръжие. Пируваха до късно през нощта, а когато се измориха, легнаха да спят.

На другия ден Передур отново отиде на поляната и повали мнозина от рицарите на графа. Вече се свечеряваше, когато насреща му излезе един много важен и самонадеян рицар. Но Передур и него събори от седлото и той помоли за милост.

— Кой си ти? — попита Передур.

— Управител съм на двореца на графа — отвърна той.

— Каква част от владенията на графинята държиш в свои ръце?

— Една третина — каза той.

— Ще върнеш на графинята всички земи, които си заграбил от нея, както и доходите, получени от тях; освен това ще ѝ дадеш храна за двеста души и коне и оръжие за тях; а ти самият ще останеш в замъка като неин пленник.

Рицарят изпълнил незабавно всички условия.

На третия ден Передур отново отиде на поляната и този ден повали повече рицари, отколкото през първите два дена. Накрая сам графът излезе на двубой с него, но Передур и него събори на земята. Графът помоли за милост.

— Кой си ти? — попита Передур.

— Няма да крия кой съм — отвърна той. — Аз съм самият граф.

— Щом е тъй — каза Передур, — не само че ще върнеш на девойката цялото ѝ графство, но и от своето собствено ще се откажеш в нейна полза; освен това ще ѝ дадеш ядене и пиене за триста души, а също и коне и оръжие за тях. А ти самият ще бъдеш неин пленник в замъка.

След това само за три седмици Передур застави всички да се подчинят на девойката и да признаят върховната ѝ власт. И когато я наложи като пълновластна господарка в графството, Передур каза:

— Сега вече — рече ѝ той, — ако нямаш нищо против, мога отново да тръгна на път.

— Това ли е, братко, твоята воля?

— Да. И бог ми е свидетел, само любовта ми към тебе ме задържа тук толкова време.

— А няма ли да ми кажеш кой си, друже — рече тя.

— Аз съм Передур, син на Еврауг, а владенията ми са в северната част на кралството. Но ако те сполети беда или те заплашва опасност, прати да ме повикат и аз ще ти се притека на помощ.

След това Передур тръгна на път. Беше се доста отдалечил от замъка, когато срещна една жена на дръглив, плувнал в пот кон. Жената се спря и го поздрави.

— Откъде идваш, сестро? — попита той.

Тя му разправи за злата си неволя и как е принудена да броди безспир из страната. И на него му стана ясно, че това е жената на Горделивеца от горската поляна.

— А знаеш ли — попита я Передур, — че аз съм рицарят, заради когото си наказана тъй жестоко. Но вярвай ми, твоят мъчител скоро ще

си получи заслуженото.

В този миг се зададе и самият рицар и попита Передур дали е виждал рицар, който да прилича на онзи, подир когото е тръгнал.

— Стига си приказвал глупости — каза Передур, — аз съм този, когото търсиш. Но ей богу, жена ти е невинна!

Но въпреки уверенията му се стигна до бой и Передур повали рицаря на земята. Тогава онзи помоли за милост.

— Ще ти подаря живота, при условие че се върнеш по пътя, който си изминал дотук, и разгласиш навсякъде, че жена ти е невинна и че съм те повалил, за да защитя честта ѝ.

Рицарят даде дума, че ще изпълни волята му.

А Передур продължи нататък. След време се озова пред една планина, на върха на която се издигаше голям замък. Упъти се към замъка и щом пристигна, заудря по вратата с тъпия край на копието си. Отвори му един напет момък с кестеняви коси — на години още момче, ала висок и едър колкото възрастен воин. Като влезе в залата, Передур съгледа една красива и снажна жена, заобиколена от множество придворни дами. Добрата жена го посрещна както подобава, а като стана време за вечеря, всички се отправиха към трапезата. След като се нахраниха, жената каза:

— Най-добре ще е, рицарю, да отидеш да спиш някъде другаде тази нощ.

— Не мога ли да преспя в замъка?

— В тези земи, друже — каза тя, — върлуват девет вещици заедно с баща си и майка си. Това са вещиците на Кайр Лойу. И един бог знае дали ще осъмнем живи, защото с изключение на този замък вече са успели да съсипят и опустошат всичките ми владения.

— Щом е тъй — каза Передур, — оставам тука тази нощ. Не ще ви бъда в тежест, а ако ви заплашва беда, може и да ви помогна.

След това легнаха да спят.

На разсъмване Передур чу, че някой крещи от ужас. Веднага скочи от леглото, грабна меча и без да се облича, изтича навън. Като излезе навън, видя как една вещица връхлита върху един воин, който крещеше от ужас. Передур се хвърли към вещицата и с такава сила стовари меча си върху главата ѝ, че шлемът ѝ се сплеска и заприлича на тепсия.

— Милост, доблестни Передур, син на Еврауг, не ме погубвай за бога!

— Откъде знаеш, вещице, че се казвам Передур?

— Предречено ми беше, че ще пострадам от ръката ти, а на теб ти е писано да получиш кон и оръжие от мене. Ела да ми гостуваш в моя замък и аз ще те науча как да яздиш коня си и да боравиш с оръжието си.

— Ще ти пощадя живота — каза той, — ако се закълнеш, че никога вече не ще опустошаваш владенията на тази графиня.

Передур я накара да даде дума, сбогува се с графинята и заедно с вещицата се отправи към Замъка на вещиците. Остана при тях цели три седмици. И след като се сдоби с прекрасен кон и оръжие, отново потегли на път.

Малко преди заник-слънце стигна до една долина, в дъното на която се намираше килията на един отшелник. Отшелникът го посрещна много радушно и Передур остана да ноцува при него. На другия ден стана съвсем рано и когато излезе навън, видя, че през нощта е паднал сняг. Недалеч от килията на отшелника съгледа една соколица, кацнала до убитата от нея патица. Уплашена от тропота на коня му, соколицата отлетя, а на нейно място кацна един гарван. Передур се спря и се унесе в спомени: черният гарван, белият сняг и яркочервените капки кръв по него му напомниха за девойката, която обичаше повече от всичко на света, с нейните черни като гарваново крило коси и с бялата ѝ като сняг снага; а двете алени петънца на бузите ѝ бяха досущ като алените капки кръв по белия сняг.

През това време Артур и рицарите, които бяха тръгнали да търсят Передур, стигнаха до долината.

— Знае ли някой — попита Артур, — кой е онзи рицар с дългото копие?

— Ей сега ще ида да го питам как се казва, господарю — рече един от тях.

Младият рицар се приближи до Передур и го попита как се казва и какво прави на това място. Ала Передур се бе замислил за жената, която обичаше повече от всичко на света, и така се бе вгълбил в себе си, че нищо не му отвърна. Но когато онзи го удари с копието си, Передур се хвърли към него и го повали на земята. След първия се изредиха още двадесет и четирима рицари, но Передур и тях не

удостои с отговор, и още с първия удар ги поваляше на земята. Последен пристигна Кай и го заговори с най-грозни и обидни думи. Тогава Передур насочи копие то си към него и му нанесе такъв силен удар под брадата, че Кай изхвъркна от седлото и падна на земята, при което си счупи ръката и плешката. От страшната болка Кай изгуби свят, а конят му се понесе в бесен бяг и се върна при останалите. Като видяха, че конят се връща без своя ездач, рицарите се отправиха бързо към мястото на схватката. В първия миг им се стори, че Кай е вече мъртъв, но като го огледаха по-внимателно, разбраха, че ако се намери лекар, който да намести костите и да превърже раните му, няма да има опасност за живота му. А Передур, при все че видя рицарите, които се тълпяха около Кай, продължаваше да е все тъй вгълбен в себе си и не помръдна от мястото си. Отнесоха Кай в кралската шатра и Артур го повери на грижите на най-изкусните си лечители. Кай беше един от неговите любимци и затова на Артур му стана много мъчно, като видя колко тежко е пострадал. Тогава Гуалхмай каза:

— Никой няма право да се държи тъй непочтително с един благороден рицар и да го безпокои, когато е потънал в дълбоки размишления — може да му се е случило някое нещастие или да се е отдал на спомени за своята любима. И както изглежда, онзи, който последен се срещна в двубой с него, се е отнесъл твърде непочтително с него. Позволи ми, господарю, да отида да видя дали рицарят не е излязъл вече от своя унес. Ако е дошъл на себе си, ще го поканя най-учтиво да дойде тука и да се представи.

Като чу това, Кай се навъси и от устата му се изля поток от гневни, злобни думи.

— Гуалхмай — каза той, — много добре знам, че не ще ти е никак трудно да го накараш да тръгне с тебе. Не се иска кой знае колко доблест и юначност, за да победиш един изнурен от битки, останал без сили рицар. Но ти винаги си търсил тъкмо такива победи. И дотогава, докато приласкаваш противниците си с благи и хрисими думи, тънката копринена туника, с която си облечен, ще предпазва гърдите ти не по-зле и от най-тежките доспехи. При това онзи рицар се намира в такова окаяно състояние, че не ще ти се наложи да трошиш копие или меч в бой с него.

— Нищо не ти пречеше — отвърна Гуалхмай — да го заговориш по-почтително. Тъй че не ти подобава да изливаш гнева и злобата си

върху мене. А рицаря все пак ще доведе — и то, надявам се, без да си чупя ръката или плешката.

Артур остана доволен от отговора му и каза:

— Ти, Гуалхмай, говориш като мъдър и разумен човек. Върви при него, но се въоръжи добре и си избери най-хубавия кон.

Гуалхмай си сложи доспехите и препусна бързо към мястото, където беше застанал Передур. А той се бе подпрял на копието си и продължаваше да си мисли за своята любима. Гуалхмай се приближи до него, без да проявява никаква враждебност, и му каза:

— Бих искал да поприказвам с тебе, ако това няма да ти е неприятно. Идвам при тебе като пратеник на Артур, за да те помоля да дойдеш при него и да му се представиш. Преди мен и други идваха при тебе да те молят за същото.

— Да, вярно е — каза Передур, — но бяха твърде груби и неучтиви. Принудиха ме да се бия с тях, а това ми бе неприятно, защото трябваше да прекъсвам размишленията си. А се бях отдал на спомени за жената, която обичам повече от всичко на света. Ето как стана тъй, че си спомних за нея: загледал се бях в белия сняг и в гарвана, кацнал до разкъсаната от соколицата патица, и изведнъж в мен изникна споменът за бялата като сняг снага на моята любима, за черните ѝ като гарвановото крило коси и вежди, за двете алени петънца на бузите ѝ, които бяха като капки кръв по снега.

Гуалхмай каза:

— Виждам, че си се бил отдал на скъпи спомени, и не е никак чудно, че ти е било неприятно да те откъсват от тях.

— Би ли ми казал — попита Передур, — дали Кай е сред рицарите, които са в свитата на Артур?

— Да, той беше последният, който влезе в бой с тебе — отвърна той. — И дълго ще си спомня този злосъстен бой — тъй лошо е паднал на земята, че си е счупил плешката и дясната ръка.

— Тъй му се пада — рече Передур. — Радвам се, че по този начин отмъстих донякъде за обидата, която нанесе на двете джуджета.

Гуалхмай се учуди, като го чу да споменава двете джуджета, но пристъпи до него и като го прегърна, попита го как се казва.

— Зоват ме Передур, син на Еврауг — каза той. — А ти кой си?

— Казвам се Гуалхмай — отвърна той.

— Радвам се, че те срещнах — каза Передур. — Навсякъде, където съм бил, се носи славата ти на смел и доблестен рицар. Позволи ми да те наричам свой другар.

— С най-голямо удоволствие! Но те моля и мен да удостоиш със същата чест.

— Тъй да бъде, друже — каза Передур.

Щастливи и доволни, двамата другари се отправиха към мястото, където ги очакваше Артур. Като чу, че идват, Кай каза:

— Знаех си аз, че на Гуалхмай не ще му се наложи да се бие с рицаря. И никак не бива да ни учудва това, че си е спечелил такава слава. С благи думи той постига повече, отколкото ние със силата на оръжието си.

Гуалхмай заведе Передур в своята шатра, където си свалиха доспехите и се премениха в еднакви дрехи. След това, хванати ръка за ръка, двамата отидоха при Артур и го приветствуваха.

— Ето го, кралю, рицаря — каза Гуалхмай, — когото търсиш толкова време.

— Добре дошъл при нас, доблестни рицарю — каза Артур. — Мястото ти е тук при мене. Ако знаех какви славни подвизи ще извършиш по време на странствованията си, веднага щях да те приема в своя двор. А двете джуджета — същите, които Кай обиди — още тогава предрекоха твоята юначност, но ти вече отмъсти за тях.

В това време се появиха кралицата и нейните придворни дами и Передур ги поздрави най-учтиво. Те също го приветствуваха и го поздравиха с добре дошъл. След това Артур му засвидетелствува почитта и уважението си и всички се отправиха към Кайр Лион.

Пристигнаха в кралския двор в Кайр Лион и същия ден след вечеря Передур излезе да се поразходи из замъка. Но не щеш ли, по пътя си той срещна Ангарад Златоръката.

— Ей богу, сестрице — каза Передур, — ти си най-красивата и прелестна мома, която някога съм виждал! Ако искаш, мога да ти се закълна, че ще те обичам повече от която и да е друга жена на света.

— А аз ти се кълна — рече тя, — че никога не ще те обикна, нито пък някога ще приема твоята обич.

— Щом е тъй — каза Передур, — кълна се, че не ще продумам ни дума, докато не чуя от тебе, че ме обичаш повече от всеки друг мъж на света.

На другия ден Передур напусна замъка и пое по широкия друм, който го изведе на билото на една величествена планина. Като прехвърли планината, съгледа една кръгла долина, окръжена с гори и чукари. Част от долината беше заета от пасбища, а зад тях, чак до гората, се простираха разорани ниви. Насред гората се издигаха огромни черни къщи, доста неугледни на вид. Передур слезе от коня и го поведе към гората. Като навлезе в гората, видя, че пътят му минава покрай една скала, до която спеше прикован с верига лъв. Зад лъва се виждаше дълбока яма, пълна с костите на убитите от него хора и зверове. Передур измъкна меч си и го стовари върху лъва, и той се прекатури в ямата, увиснал на веригата. Замахна още веднъж и разсече веригата и лъвът падна в ямата. Тогава Передур преведе коня си покрай скалата и продължи нататък към долината. Насред долината се издигаше прекрасен замък и той се отправи към него. На моравата отпред видя огромен сивокос мъж, същински исполин, и двама младежи — единият с кестеняви, другият със златисти коси, — които се упражняваха в стрелба, като се целеха в кокалените дръжки на ножовете си. Передур се приближи до сивокосия мъж и го поздрави. Като го видя, сивокосият каза:

— И аз си мислех, че имам добър пазач!

Едва сега Передур разбра, че лъвът е пазел пътя към замъка. След това сивокосият, Передур и двамата младежи се отправиха към замъка, който се оказа още по-красив и великолепен, отколкото изглеждаше отвън. Влязоха в пиршествената зала, където ги очакваше богатата трапеза, отрупана с най-различни ястия и напитки.

В това време в залата влязоха и две жени — едната възрастна, другата млада. Това бяха най-едрите жени, които Передур бе виждал в живота си. След като си измиха ръцете, всички започнаха да се хранят. Начело на трапезата беше беловласият мъж, а до него — възрастната жена. Передур и девойката бяха настанени един до друг, а двамата младежи поднасяха храната.

Девойката спря поглед върху Передур и изведнъж помръкна. Передур я попита защо се е натъжила и тя каза:

— Още щом те видях, друже, пламнах от любов към тебе. И ми става много мъчно, като си помисля, че утре те очаква сигурна гибел. Нали видя многобройните черни къщи насред гората? В тях живеят васалите на баща ми — сивокосия мъж, когото виждаш. Те са до един

великани и утре ще се вдигнат против тебе и ще те убият. А тази долина се нарича Кръглата долина.

— За бога, красавице, направи тъй, че конят и оръжието ми да са до мене тази нощ!

— Господ ми е свидетел, друже, стига да мога, на драго сърце ще ти помогна.

Ядоха и пиха до късно, а когато стана време за сън, всички легнаха да спят. Девојката изпълни обещанието си и направи тъй, че конят и оръжието на Передур останаха в стаята при него. На другата сутрин Передур се събуди от шума на многобройна войска, обградила замъка от всички страни. Стана бързо, облече си доспехите и като се метна на коня, излезе на поляната.

А възрастната жена и девојката отидоха при сивокосия мъж.

— Господарю — рекоха му те, — поискай от младия рицар да ти се закълне, че никому не ще обади какво е видял тука, а ние ще имаме грижата той да удържи на думата си.

— Ей богу, нищо подобно не ще сторя — каза сивокосият.

И Передур влезе в бой с войската, и до вечерта успя да избие една трета от всички свои противници, без сам той да получи и най-малката рана.

Като видя това, възрастната жена каза:

— Мнозина от васалите ти са вече избити. Смили се над младия рицар!

— Ей богу, нищо подобно не ще сторя — отвърна той.

Възрастната жена и красивата девојка наблюдаваха битката от една бойница и видяха как Передур влезе в бой със златокосия младеж и го повали мъртъв на земята.

— Господарю — каза девојката, — смили се над младия рицар!

— Ей богу, нищо подобно не ще сторя — отвърна сивокосият.

В същия миг Передур влезе в бой с младежа с кестенявите коси и го повали мъртъв на земята.

— Трябваше да се смилиш над младия рицар — каза девојката — и да го пуснеш да си иде, преди да е погубил двамата ти синове! А сега и твоят собствен живот е в опасност и не виждам как можеш да се спасиш.

— Върви, дъще, при рицаря и му се примоли да не ни погубва, при все че не сме заслужили неговата милост.

Девойката отиде при Передур и го замоли да пощади живота на баща ѝ и на останалите живи негови воители.

— Готов съм да им подаря живота, но при условие че баща ти и всички негови васали отидат при крал Артур и се подчинят на върховната му власт, като му кажат, че аз, Передур, ги пращам при него.

— Кълна се, че ще изпълним волята ти — каза тя.

— Освен това искам да се покръстите, а аз се наемам да помоля Артур да повери на вас — и на вашите наследници след вас — властта над тази долина.

След това влязоха в замъка и сивокосият мъж и възрастната жена го приветствуваха най-почтително. Сетне сивокосият каза:

— Откак властвувам над тази долина, ни един християнин не е излизал жив от нея — ти ще си първият. Но сега ще идем при крал Артур и след като му се поклоним, ще се покръстим и ще приемем Христовата вяра.

Тогава Передур каза:

— Що се отнася до мене, благодаря на бога, че не престъпих клетвата си пред девойката, която обичам повече от всичко, и не продумах ни дума с християнин.

Рано на другата сутрин сивокосият мъж и васалите му се отправиха към двора на крал Артур. Положиха клетва за вярност към Артур и се покръстиха. Тогава сивокосият каза на Артур, че Передур е този, който го е победил и изпратил при него. Артур уважи молбата на Передур и повери властта над долината на сивокосия мъж и на неговите васали, и ги помоли да я управляват от негово име. След това сивокосият се сбогува с крал Артур и се завърна в Кръглата долина.

Рано на другата сутрин Передур също тръгна на път. Вървя, докато стигна до една обширна обезлюдена местност, в която не се виждаше ни една къща. Най-сетне попадна на една малка схлупена колиба и там научи, че някакъв змей искал да опази златния пръстен, върху който лежал, и затова сравнил със земята всички къщи на разстояние седем мили околоръст. Передур пое към мястото, където му казаха, че се намира змеят, и след страшна битка на живот и смърт, в която прояви всичката си смелост и сила, успя да го убие и да се сдобие със златния пръстен. Сетне продължи да странствува и още дълго обикаля из света, без да продума ни дума с някой християнин.

След време обаче започна да вехне и да линее, защото все го глождеше желанието да се завърне в двора на крал Артур, при другарите си и при жената, която любеше повече от всичко.

И той потегли към двора на крал Артур. По пътя си срещна кралската свита, като най-отпред от всички рицари яздеше Кай. Передур позна всеки един от тях, но те не го познаха.

— Откъде идеш, рицарю — попита Кай. Сетне повтори и потрети въпроса си, но така и не получи отговор. Тогава Кай го прободде в бедрото с копието си, но за да не наруши обета си, Передур продължи нататък, без да каже нищо и без да си отмъсти. Като видя това, Гуалхмай каза:

— Бог ми е свидетел, Кай, недостойно е да се нахвърляш върху един рицар само за туй, че не може да говори!

И той се върна в кралския замък.

— Господарке — рече той на Гуенхуивар, — виж как подло Кай нарани този рицар за туй, че не може да говори. Моля те, кралице, изцери за бога раната му и аз ще ти бъда вечно признателен.

Но още преди рицарите да се завърнат в кралския двор, на поляната пред замъка се появи един рицар и попита дали някой иска да се бие с него. Първият, който прие предизвикателството, беше повален от коня. След това всеки ден, в продължение на цяла седмица, рицарят поваляше по един воин.

Един ден Артур, следван от свитата си, тръгна на черква и съгледа рицаря тъкмо когато предизвикваше на двубой поредния си противник.

— Ей богу — рече Артур, — кълна се в честта си, че не ще се помръдна оттука, докато не получа своя кон и доспехите си и не поваля онзи младок.

Неколцина от слугите му отидоха да изпълнят заръката му. На връщане обаче Передур ги спря, взе от тях коня и доспехите и тръгна към поляната. Като видяха, че е решил да се бие с рицаря, хората се накатериха по покривите на къщите и по околните височини и хълмове, за да наблюдават битката помежду им. Передур подкани рицаря, като му даде знак с ръка пръв да тръгне срещу него. Рицарят наведе копието си и препусна срещу него, а той остана на мястото си и спокойно го изчака да се доближи. Едва тогава Передур пришпори коня си и гордо устремен, изпълнен с гняв и злоба, неудържим и

страшен, се нахвърли яростно върху него и му нанесе такъв светкавично бърз, убийствено точен и съкрушително мощен удар под брадата, че онзи изхвъркна от седлото и се просна на земята далеч зад своя кон. След това Передур се върна при слугите и като им предаде коня и доспехите, се отправи към замъка. Тогава го нарекоха немия рицар. В замъка срещна Ангарад Златоръката, която пристъпи до него и рече:

— Мъка ми е, доблестни рицарю, че не можеш да говориш. Ако можеше да говориш, щях да те обичам повече от всеки друг мъж на света. Но бог ми е свидетел, че въпреки немотата ти аз пак ще те обичам повече от всичко!

— Господ да те поживи, сестро! Кълна се в бога, че и аз ще те обичам.

Едва тогава всички разбраха, че това е Передур. Нямахме човек, който да не се зарадва на неговото завръщане, но най-щастливи бяха неговите другари Гуалхмай и Оуайн, син на Уриен. И той остана в двора на крал Артур.

Един ден, по време на престоя си в Кайр Лион на Уск, крал Артур излезе на лов, като взе и Передур със себе си. Передур насъска кучето си по един елен и препусна след тях. Кучето успя да повали елена в една пустинна, безлюдна местност. В далечината Передур съзря някаква постройка и тръгна натам. Не след дълго се озова пред един замък, а пред вратите на замъка съгледа трима гологлави мургани младежи, които играеха на гуйдбуил. Като влезе вътре, видя, че на един диван седят три девойки, облечени с подобаващи на благородния им сан царствени одежди. Когато пристъпи до тях и седна на дивана, една от девойките спря взор върху него и от очите ѝ закапаха сълзи. Передур я попита защо плаче.

— Защото сърцето ми се изпълва с мъка, като си помисля, че те очаква сигурна гибел, доблестни рицарю.

— Че кой иска да ме погуби?

— Ще ти кажа, но знай, че ако останеш, те заплашва голяма опасност!

— Каквато и опасност да ме грози, ще те изслушам!

— Господар на този замък е баща ми и той погубва всеки, който влезе в този замък без негово позволение.

— Що за човек е твоят баща, че успява да погуби всеки, който идва тука?

— Той е жесток и коварен човек и досега никой не е видял добро от него.

В този миг тримата младежи скочиха от местата си и прибраха фигурите за гуидбуил. Чу се шум на тежки стъпки и подир малко в залата влезе едноок мъж със смугло лице и исполински ръст. Девойките станаха да го посрещнат и му помогнаха да се съблече. И той седна да си почине. Като се поотмори и възвърна силите си, исполинът съгледа Передур и попита:

— Кой е този рицар?

— Господарю — отвърна девойката, — това е най-прекрасният и най-благороден млад рицар, който някога е идвал тука. За бога, бъди милостив към него!

— Само заради тебе ще се смиля над него и ще го оставя жив тази нощ.

Тогава Передур се присъедини към тях и седна пред огнището. Поднесоха ядене и пиене и той поведе разговор с девойките. Но скоро след това виното го удари в главата и той се обърна към смуглия мъж:

— Виждам — рече му той, — че се мислиш за най-силния човек на света. Кой тогава ти извади окото?

— Зарекъл съм се — отвърна той, — че всеки, който ми зададе този въпрос, веднага ще загине от ръката ми и никакво злато или скъпоценни подаръци не ще могат да откупят живота му!

— Господарю — каза девойката, — виното му е замътило главата, тъй че не обръщай внимание на пьянските му брътвежи. Спомни си какво ми обеща преди малко и дръж на думата си!

— Тъй да бъде — каза той. — Но знай, че само заради тебе му подарявам живота тази нощ.

Нямаше повече какво да си кажат и всички легнаха да спят.

На другата сутрин смуглият мъж стана, облече доспехите си и отиде при Передур.

— Ставай, рицарю, и се приготви да умреш! — каза му той.

— Готов съм да се бия с тебе — каза Передур на смуглия мъж, — но при едно условие: или свали доспехите от себе си, или и на мен дай доспехи, за да бъдем равни в боя.

— Ха, да не би да си мислиш, човече, че като си сложиш доспехи, ще можеш да ме победиш? Но щом искаш, въръжи се!

Девојката веднага донесе оръжие и доспехи за Передур и той влезе в бой със смуглия мъж, и скоро го принуди да моли за милост.

— Ще ти пощада живота — каза Передур, — но не за дълго: искам първо да чуя кой си и кой ти извади окото и тогава ще те погубя.

— Всичко ще ти кажа, господарю! Окото си изгубих в бой с Черния змей от Гробната могила. В тази могила, наречена още Скръбната могила, има гробница и в тази гробница живее змеят. В опашката на змея се намира един вълшебен камък, който има следното чудно свойство: ако някой го стисне в едната си шепа, другата ще се изпълни с толкова злато, колкото си поиска. И в битката с този змей загубих окото си. Ще ти кажа и как се казвам — викат ме Черния злодей. А ме нарекоха така, защото наоколо няма човек, на когото да не съм сторил някакво голямо зло и никой не е видял добро от мене.

— А далече ли е оттука могилата, за която говориш? — попита Передур.

— Ще ти кажа откъде да минеш и колко време да пътуваш, за да стигнеш до там. Най-напред трябва да отидеш до замъка на Синовете на Краля-страдалец — дотам има един ден път.

— А защо го наричат така?

— Защото не минава ден, без Злия змей да избие синовете му. След като се разделиш с тях, ще вървиш, докато стигнеш до замъка на една графиня, където ще чуеш много разкази за славни подвизи.

— А какви са тези подвизи?

— Тя има дружина от триста рицари и всеки странник, попаднал в замъка, е длъжен да изслуша разказите за славните подвизи на нейните рицари. Трестате рицари винаги сядат до нея, начело на трапезата, но не от неуважение към гостите, а за да разкажат за многобройните си подвизи. Оттам нататък има още един ден път до Гробната могила. Триста рицари са се разположили на стан около могилата и никому не дават да се доближи до Черния змей.

Като спря да говори, Передур каза:

— Тъй като злодействата ти чет нямат, ще направя тъй, че никому вече да не можеш да сториш зло!

И без повече да се бави, го уби.

Тогавя девојката, която го бе заговорила, му каза:

— Ако досега си бил беден, отсега нататък ще бъдеш много богат — твои са вече всички съкровища на Черния злодей, когото уби. А ако искаш, можеш да си вземеш за жена която и да е от красавиците, които виждаш в замъка.

— Не за да си търся жена напуснах родината си и дойдох при вас, благородна девойко. Но тук при вас виждам и много прекрасни млади рицари — нека всяка от вас свърже живота си с избаника на своето сърце. А богатствата ви не ми трябват — мен съкровища не са ми нужни.

Передур се сбогува с тях и се отправи към замъка на синовете на Краля-страдалец. Когато пристигна в замъка, откри, че в него има само жени. Като го видяха да влиза, жените станаха и го приветствуваха. Но едва бе успял да размени няколко думи с тях, когато в залата влезе един оседлан кон и Передур видя, че ездачът на седлото е мъртъв. Една от жените отиде и свали трупа от седлото, положи го в едно корито с топла вода, изми го и го намаза с някакъв чародеен балсам. Мъжът веднага се съживи, изправи се и като пристъпи до Передур, го приветствува с добре дошъл. След това един след друг пристигнаха още два коня с мъртви ездачи и жената ги съживи по същия начин, както и първия. Тогава Передур ги запитва кой е техният убиец. Отвърнаха му, че Злия змей от пещерата е този, който ги убива всеки ден. Тази вечер повече не говориха за това.

На другата сутрин тримата млади рицари се приготвиха да тръгнат на път и Передур ги замоли, като ги закле в името на техните любими жени, да го вземат със себе си. Но те му отказаха.

— Ако змеят те погуби — рекоха му те, — не ще има кой да те върне към живота.

И те продължиха по пътя си. Передур ги последва, но скоро ги загуби от погледа си и повече не ги видя. След малко стигна до един хълм, на върха на който седеше най-красивата жена, която някога бе виждал.

— Знаем закъде си се упътил — каза му тя. — Решил си да премериш сили със Злия змей, но той ще те погуби, и то не защото е по-силен от тебе, а защото ще си послужи с хитрост. Пред входа на пещерата, в която живее, се издига дебела каменна колона и спотаен зад нея, може да вижда всеки, който иска да влезе вътре, докато той самият остава невидим. И като се прикрива зад колоната, издебва

своите противници и ги поразява с отровното си каменно копие. Но ако ми дадеш дума, че ще ме обикнеш повече от всяка друга жена на света, ще ти дам един вълшебен камък — с негова помощ ще можеш да видиш змея, като влизаш в пещерата, но той тебе не ще те види.

— Кълна се, че ще те обичам повече от всичко — рече Передур.
— Още щом те видях и те залюбих. Но кажи ми къде да те потърся.

— Оттук отивам в Индия — там ще ме намериш.

И като сложи камъка в ръката му, девойката изчезна, сякаш потъна вдън земя.

Передур продължи нататък и стигна до долината на една река. Долината беше оградена от гъсти гори, а от двете страни на реката се простираха равни ливади. От едната страна на реката пасеше стадо бели овце, а от другата — стадо черни овце. И той забеляза, че щом някоя бяла овца изблееше, една от черните минаваше реката и ставаше бяла; а когато изблееше някоя от черните овце, една от белите прекосяваше реката и ставаше черна.

На брега на реката растеше високо клонесто дърво и той видя, че едната му половина, от корените до върхарите, беше обхваната от пламъци, докато на другата половина зеленееха свежи листа. Малко по-нататък, на върха на един хълм, седеше млад рицар, а до него се бяха излегнали две белогърди петнисти хрътки. И Передур си каза, че никога в живота си не е виждал рицар с такава царствена осанка. В това време от отсрещната гора се разнесе познатият лай на хайка хрътки, подгонили стадо елени. Передур се приближи до рицаря и го приветствува, и рицарят отвърна на поздрава му. Передур забеляза, че след хълма пътят се разделя на три — два широки и един по-тесен, — и попита накъде водят тези три пътя.

— Ако тръгнеш по първия, ще стигнеш до моя замък: ако искаш, върви там и жена ми ще те посрещне. Но аз те съветвам да останеш при мене — ще видиш как моите хрътки ще изведат морните елени от гората и ще ги натирят право към нас. И вярвай ми, по-хубави хрътки от моите никога не см виждал — и най-бързоногият елен не ще може да им избяга. Ще докарат елените до реката и там ще ги убият. Сетне, като стане време за вечеря, моят коняр ще доведе коня ми и ти ще дойдеш да ми гостуваш в замъка тази нощ.

— Благодаря ти за гостоприемството, но трябва да вървя, че път ме чака.

— Ако тръгнеш по втория път, скоро ще стигнеш до един град, където можеш да си купиш и ядене, и пиене. А третият път, този, който е по-тесен от останалите, ще те заведе до пещерата на Злия змей.

— Натам ще поема, рицарю, ако нямаш нищо против.

Като наближи пещерата, Передур взе камъка в лявата си ръка, стисна копието в дясната и влезе вътре. Веднага съгледа змея и след като го прониза с копието си, му отсече главата. На излизане от пещерата, току пред входа, се сблъска с тримата млади рицари. Те го приветствуваха и му казаха, че им е било предречено, че той, Передур, ще ги отърве от тази напаст. Передур им подари главата на змея, а те, за да му се отблагодарят, му предложиха да вземе за жена една от трите им сестри, а с нея и половината от владенията им.

— Не за това съм дошъл при вас — каза Передур, — но ако мислех да се женя, навярно щях да взема една от вашите сестри.

И Передур продължи нататък. По едно време дочу тропот на копита и той се обърна да види какво става. След него препускаше един рицар на червен кон и целият в червени доспехи. Като се изравни с него, рицарят го поздрави най-почтително и Передур отвърна на поздрава му.

— Идвам при тебе с една молба, доблестни рицарю — каза той.

— Каква е молбата ти? — попита Передур.

— Да ме вземеш за свой оръженосец.

— Може и да те взема, но не знам дори как се казваш.

— Не ще скрия от тебе кой съм: зоват ме Едлим Червения меч и съм владетел на графство в източните предели на страната.

— Чудно ми е, че искаш да станеш оръженосец на рицар, чиито владения са не по-големи от твоите — аз също съм господар на графство. Но щом желаеш, на драго сърце ще те приема за свой оръженосец.

И двамата заедно поеха към замъка на графинята. Посрещнаха ги най-радушно и ги поканиха на трапезата. Обясниха им, че ще ги настанят на дъното на трапезата не от неуважение към тях, а защото такъв е редът в замъка — само онзи, който победи в двубой всеки един от тристата рицари на графинята, има право да седи до нея и да се радва на любовта ѝ. И след като Передур повали на земята всеки един от нейните триста рицари, и бе удостоен с честта да седи до нея, графинята каза:

— Драго ми е, че до мен седи един толкова красив и юначен рицар като тебе — и на това съм благодарна, щом не мога да бъда с мъжа, когото обичам повече от всичко.

— А как се казва твоят любим?

— Името на мъжа, когото съм орисана да обичам, е Едлим Червения меч, но все още не съм го виждала.

— Бога ми, графиньо — каза Передур, — та Едлим е моят другар — той е тук, пред тебе! Заради него дойдох да се сражавам с твоите рицари; но вярвай ми, ако беше рекъл, и той можеше да се справи с тях, и то по-добре от мене. Ето защо аз сам те давам за жена на моя другар.

— Бог да те благослови с добро, доблестни рицарю — каза тя, — за туй че ме даваш на мъжа, когото обичам повече от всичко.

И още същата вечер графинята и Едлим се отдадоха на своята любов.

На другата сутрин Передур се приготви да тръгне на път за Гробната могила.

— Кълна се в десницата си, благородни рицарю — каза Едлим, — че и аз ще дойда с тебе!

Като приближиха могилата и видяха стана, Передур каза:

— Върви при онези рицари и им кажи да дойдат тука и да ме приветствуват най-почтително.

Едлим отиде при тях и им рече:

— Вървете при моя господар и го приветствувайте най-почтително!

— Че кой е твоят господар? — попитаха те.

— Зоват го Передур Дългото копие.

— Имаш щастие, че не можем да накажем със смърт един пратеник, иначе скъпо щеше да платиш за безочието си — тук сме все крале, графове и барони, а ти ни пращаш да се кланяме на твоя господар!

Едлим се върна при Передур. Передур му заповяда отново да отиде при тях и да им каже да избират: или да му се поклонят, или да се бият с него. Онези предпочетоха да се бият. Този ден Передур повали на земята сто души от стануващите край могилата рицари, а на следващия ден — още сто. Тогава останалите сто рицари се посъветваха и решиха да отидат при Передур и да го приветствуват

най-почтително. Передур ги попита защо са се събрали на това място и те му казаха, че бдят на стража пред хълма в очакване на деня, в който змеят ще умре.

— И тогава ще се бием помежду си и който излезе победител, ще получи вълшебния камък.

— Вие стойте тука — рече им Передур, — а аз ще ида да премеря сили със змея.

— Не бива да ходиш сам, господарю — казаха те. — Нека всички заедно отидем да се бием със змея.

— Това не ще позволя — каза Передур. — Не искам даделя наравно с вас славата за убийството на змея.

И той отиде в гробницата, уби змея и се върна при тях.

— А сега — рече им той, — нека всеки от вас изчисли колко пари е изразходвал, откакто е тука, и аз ще възстановя в злато всички ваши разходи.

И на всеки даде толкова злато, колкото му поиска. След това им рече, че от тях не ще нищо друго, освен да се признаят за негови васали. А на Едлим каза:

— Върни се вече при жената, която обичаш повече от всичко, а аз ще продължа по пътя си. Но преди това искам да ти се отплатя за вярната ти служба — рече той и даде на Едлим вълшебния камък.

— Дано бог те възмезди и те благослови с добро! — рече той.

И Передур отново потегли на път.

След време стигна до една чудно красива долина и с изненада забеляза, че цялата е осеяна с безчет разноцветни шатри. Но най го учуди големият брой воденици и вятърни мелници, които се виждаха из долината. Насреща му се зададе едър мъж с кестеняви коси и по всичко личеше, че е един от мелничарите. Передур го попита кой е и той каза:

— Аз съм собственикът на всички тези мелници, които виждаш пред себе си.

— Ще ме подслониш ли тази нощ? — попита Передур.

— Ще се радвам, ако бъдеш мой гост — отвърна той.

Мелничарят го заведе в дома си, който се оказа много красив и просторен. Передур помоли мелничаря да му заеме малко пари, за да има с какво да си плати храната и пиенето, като обеща да му ги върне,

преди да си замине. Сетне го попита защо са се събрали всички тези рицари в долината. Мелничарят му каза:

— Ти или идваш много отдалече, или пък си голям глупак — иначе как можеш да не знаеш, че са тук заради императрицата на великия Константинопол! Тя няма нужда от земи и богатства; единственото ѝ желание е да си намери достоен съпруг, най-смелия и юначен рицар на света. А мелниците в долината са толкова много, защото не бе възможно да се превози достатъчно храна за хилядите воители, които пристигнаха за рицарския турнир.

Като се навечеряха, стана време за сън и всички легнаха да спят.

На другата сутрин Передур стана, оседла коня си, сложи си доспехите и се отправи към мястото, където се провеждаше турнирът. Като минаваше край шатрите, забеляза, че една от тях е доста по-голяма и по-красива от останалите. В това време на един от прозорците на тази шатра се показа чудно красива девойка, облечена с дреха от златовезана коприна. Никога в живота си не бе виждал по-голяма красавица от тази — още щом я зърна, сърцето му се изпълни с любов. И той остана тъй, загледан в нея, и цяла сутрин и цял следобед не можа да откъсне поглед от лицето ѝ. Докато се усети, слънцето се скри, рицарските двубои спряха и той се върна в къщата. След като си свали доспехите, отиде при мелничаря и го помоли да му заеме още малко пари. Мелничарката се възмути, като чу какво иска Передур, но все пак мелничарят изпълни молбата му. Следващия ден Передур прекара по същия начин, както и предния. Вечерта, като се върна, отново взе пари назаем. На третия ден, когато застана пред шатрата и впери поглед в девойката, някой го удари по гърба с дръжката на бойна секира. Обърна се назад и видя, че зад него стои мелничарят.

— Слушай — рече той на Передур, — или се махни оттука, или върви да вземеш участие в турнира!

Передур му се усмихна и се отправи към поляната. Него ден той събори на земята всички свои противници. Повалените рицари проводи при императрицата, а конете им даде на мелничарката в залог, че ще върне парите, които бе заел. След това продължи да жъне победа след победа, докато накрая не остана ни един рицар, който да не беше съборен на земята. Победените воители изпрати в тъмницата на императрицата, а конете и доспехите им даде на мелничарката.

Императрицата пожела да види кой е този рицар от мелницата и прати да го повикат. Но той не тръгна нито с първия, нито с втория пратеник. Тогава тя проводи при него дружина от сто рицари и им заповяда насила да го доведат при нея, ако и този път откаже да изпълни волята ѝ. И те отидоха при него и му предадоха думите на своята императрица. Но той с лекота ги повали на земята, навърза ги като ярета и ги хвърли във воденичния бент. Тогава императрицата повика своя най-мъдър съветник и го попита как да постъпи.

— Не се безпокой — рече ѝ той, — ще сторя тъй, че да дойде при тебе.

И той отиде при Передур и го поздрави най-почтително. След това го призова в името на жената, която обича повече от всичко, да дойде и да се представи на императрицата. Като чу това, Передур стана и се отправи към шатрата на императрицата, като взе и мелничаря със себе си. Влезе вътре и се настани на първия стол, който попадна пред очите му. Тя пристъпи до него и двамата поведоха разговор. Не след дълго той се сбогува с нея и се върна в къщата на мелничаря.

На другата сутрин отново отиде при нея. Този път всички места в шатрата бяха еднакво богато украсени, тъй като никой не знаеше къде може да седне. Передур се разположи до императрицата и започна любезно да разговаря с нея. В това време в шатрата влезе един рицар в черни доспехи, който държеше в ръката си златна чаша, пълна с вино. Той коленичи пред императрицата и ѝ каза да даде чашата на онзи, който е готов в честен двубой да защити любовта си към нея. Тя отправи поглед към Передур.

— Господарке — рече той, — дай ми тази чаша!

Сетне изпи виното, а чашата даде на мелничарката. В този миг пристигна още един рицар — също в черни доспехи, но по-едър от първия — и като поднесе на императрицата чаша, измайсторена от лапата на див звяр, ѝ каза да я даде на онзи, който е готов да се срещне в двубой с него.

— Дай ми я, господарке — рече Передур.

Тя му я даде и той изпи виното, а чашата подари на жената на мелничаря. Но не щеш ли, в това време в шатрата влезе трети рицар — облечен в червени доспехи и много по-едър от първите двама, — който падна на колене пред императрицата, сложи в ръката ѝ кристална

чаша, пълна догоре с вино, и ѝ каза да я даде на онзи, който е готов в честен двубой да защити любовта си към нея. Тя даде чашата на Передур, а той пък я изпрати на жената на мелничаря. Като се мръкна, Передур се прибра в стаята си. На другата сутрин оседла коня си, стъкми се за бой и се отправи към поляната. И след като уби тримата рицари, отиде при императрицата. Тя му рече:

— Спомняш ли си, доблестни Передур, какво ми обеща, когато ти дадох вълшебния камък, с чиято помощ успя да погубиш Злия змей?

— Никога не ще забравя клетвата си, императрице — отвърна той, — и ще те обичам повече от всичко на света!

И легендата гласи, че Передур остава при нея и двамата заедно управляват империята в продължение на цели четиринадесет години.

Артур се намираше в своя кралски замък, Кайр Лион на Уск. Насред пиршествената зала, върху наметало от златовезана коприна, се бяха разположили четирима от неговите рицари — Оуайн, син на Уриен, Гуалхмай, син на Гуиар, Хъуел, син на Емир Лъдау, и Передур Дългото копие. По едно време видяха да пристига една тъмнолика, къдрокоса, отвратителна на вид жена, яхнала жълто муле, което налагаше с тежък бич, за да върви по-бързо. Лицето и ръцете ѝ бяха черни като смола, ала грозотата ѝ се дължеше не толкова на цвета на кожата ѝ, колкото на уродливата ѝ външност: високи, изхвъркнали скули, дебели, увиснали бузи; носът къс, широк, с големи ноздри; едното ѝ око — зелено, с остър пронизващ поглед, а другото черно като катран, хлътнало дълбоко в очната кухина. Зъбите ѝ бяха дълги и жълти като цвета на зановеца, а търбухът ѝ беше толкова издут, че подпираше брадичката ѝ. Гърбът ѝ бе крив като кобилица, хълбоците — широки, но надолу краката ѝ ставаха тънки и мършави, с възлести колене и ходила. Жената приветствува Артур и всички останали рицари, с изключение на Передур. Към него тя се обърна с най-грозни и гневни думи.

— Тебе, Передур — рече му тя, — не те приветствах, защото не заслужаваш. Сляпа е била съдбата, когато те е дарила с толкова почести и слава! Помниш ли младия рицар с островърхото копие, когото видя в двора на Куция Крал — от копието му се стичаше истински поток от кръв, но ти нищо не попита, нито пък пожела да узнаеш какво означават всички онези чудни неща, които видя да се случват там. Ако беше попитал, кралят щеше да е здрав и читав, а

кралството — мирно и спокойно. Но от него ден не са стихвали раздорите и войните и чет нямат избитите рицари и овдовелите жени, и девойките, останали без женихи — и за всичко това си виновен ти! Позволи ми сега, господарю — продължи тя, като се обърна към Артур, — да се сбогувам с тебе, че ме чака дълъг път до моя дом. Не знам дали си чувал за него — наричат го Достолепния замък и в него живеят петстотин шестдесет и шест благородни рицари заедно с жените, които обичат повече от всичко. И ако между вас има някой, който да жаднее за битки и сражения, нека дойде да се бие с тях — победи ли ги, ще се сдобие с най-голяма слава. А на онзи, който желае да се прослави и прочуе като най-юначния рицар на света, ще кажа как може да стори това: на върха на една величествена планина се издига замък, в който е затворена една девойка — този, който я освободи, ще бъде обявен за юнак над юнаците.

И като изрече това, тя си отиде.

Тогава Гуалхмай каза:

— Ей богу, не ще мога да спя спокойно, докато не освободя тази девойка!

Много от рицарите на Артур бяха съгласни с него. Ала Передур мислеше друго.

— Ей богу — рече той, — не ще мога да спя спокойно, докато не разбера каква е тайната на кървавото копие, за което спомена тъмноликата девойка.

Но не щеш ли, тъкмо когато всички се канеха да тръгнат на път, пред вратите на замъка се появи един огромен на ръст въоръжен рицар на кон, който отиде при тях и поздрави Артур и всички негови другари, с изключение на Гуалхмай. В ръката си държеше украсен със злато щит, пресечен с небесносиня ивица, и беше облечен с доспехи в същия този цвят.

Рицарят пристъпи до Гуалхмай и каза:

— Ти погуби моя господар по най-подъл и вероломен начин. Дошъл съм да отмъстя за него.

Гуалхмай се изправи и каза:

— Ето моята ръкавица! — рече му той. — Ти сам реши къде да се срещнем в двубой, за да ти докажа, че не съм нито подлец, нито предател!

— Нека битката между нас се състои в присъствието на краля, на когото служа.

— Тъй да бъде — каза Гуалхмай. — Ти върви напред, а аз ще те последвам.

Рицарят потегли на път, а Гуалхмай започна да се стяга за предстоящия бой. Предложиха му най-различни оръжия и доспехи, но той предпочете да вземе своите собствени. Передур също се въоръжи и двамата побратими и верни другари излязоха заедно от замъка. Но скоро пътищата им се разделиха и всеки пое по своя път.

Рано на другата сутрин Гуалхмай стигна до една долина, напред която се издигаха стените на някаква крепост. Зад крепостните стени се виждаше величествен замък, увенчан от всички страни с високи и яки кули. В този миг крепостните врати се разтвориха и оттам се показа един рицар, възседнал чисто черен жребец с лъскав косъм и широки ноздри, на ход бързоног и вихрогон. По всичко личеше, че това е господарят на замъка и Гуалхмай го поздрави най-учтиво.

— Дал бог добро, рицарю — отвърна той. — Откъде идваш?

— Ида от двора на крал Артур — каза Гуалхмай.

— Да не си един от неговите рицари?

— Ей богу, от тях съм — отвърна той.

— Чуй какво ще те посъветвам — каза рицарят. — Виждам, че си изморен и гладен — върви в замъка и добре си почини, а ако искаш, можеш да останеш и цялата нощ.

— Тъй и ще сторя, благородни рицарю, и нека господ те възнагради за гостоприемството.

— Вземи този пръстен и го покажи на вратаря, за да те пусне вътре. Сетне се качи на ей онази кула — моята сестра е там.

Гуалхмай отиде до крепостните врати, показа пръстена и се отправи към кулата. В стаята, в която влезе, пламтеше буен огън, а досами огнището седеше прелестна девойка с царствена осанка. Като го видя, девойката много се зарадва и стана да го посрещне. Поздрави го с добре дошъл и го настани до себе си. Сетне сложиха трапезата. Нахраниха се и тъкмо бяха започнали да разговарят, когато в стаята влезе един беловлас, много красив мъж.

— Нямах ли срам, развратнице! — извика той. — Не знаеш ли кой е този, с когото си седнала да разговаряш тъй сладко? Тъкмо с него ли намери да се забавляваш!

И като каза това, се обърна и излезе от стаята.

— Чуи какво ще те посъветвам, рицарю — рече девойката. — Веднага залости вратата, защото този човек е намислил да те погуби.

Гуалхмай се изправи и отиде бързо до вратата — беловласият мъж вече напираше нагоре по стълбите, начело на шест десетина напълно въоръжени рицари. Подпря вратата с една дъска за гуидбуил, тъй че никой да не може да влезе вътре, и зачака завръщането на господаря на замъка.

Не мина много време и графът се върна.

— Какво става тука? — попита той.

— Голям позор, господарю — каза беловласият мъж. — Онази безсрамница се е затворила с Гуалхмай, син на Гуиар, убиеца на твоя баща, и цял ден пие и се развлича с него.

— Ти остани тука — каза графът, — а аз ще се кача при тях.

Графът поздрави Гуалхмай и каза:

— Рицарю — рече му той, — не биваше да идваш в този замък, щом като знаеш, че ти си убиецът на нашия баща. Въпреки че ние не можем да ти отмъстим, знай, че един ден господ ще отмъсти за нас.

— Чуи какво ще ти кажа, друже — отвърна му Гуалхмай. — Сега не мога нито да потвърдя, нито да отрека, че съм убил баща ви — не за това съм дошъл при вас. Тръгнал съм на път, за да се срещна в двубой с един рицар. Затова те моля да почакаш една година — пълна се в честта си, че щом постигна целта си, ще се върна в тоя замък и ще ти кажа дали съм виновен, или не, за смъртта на баща ти.

Графът се съгласи да го чака една година и Гуалхмай остана в замъка нея нощ. На другата сутрин той продължи по пътя си. Но какви подвизи е извършил Гуалхмай по-нататък, в този разказ повече не се споменава.

През това време Передур кръстосваше друмищата на кралството и навсякъде питаше и разпитваше за черната девойка, но никой нищо не знаеше за нея. Един ден попадна в една долина, която никога по-рано не бе виждал. Продължи нататък и видя, че насреща му иде конник, облечен в свещенически одежди. Передур го помоли да го благослови.

— Уви, бедни грешнико — отвърна той, — не си заслужил ти божа благословия! А и за нищо не ще ти послужи, щом на такъв свят ден като днешния си сложил доспехи и носиш оръжие.

— А какъв ден е днес? — попита Передур.

— Днес е Разпети петък.

— Не знаех това, затова не ме вини. Цяла година мина, откак напуснах родината си.

И като рече това, слезе от коня си и го поведе за юздата. Вървя тъй известно време по широкия друм, докато стигна до една горска пътечка. Свърна по нея и тя го изведе до другия край на гората, където се издигаше един замък без ни една кула. По всичко личеше, че замъкът е обитаван, и той тръгна нататък. Пред вратите на замъка го очакваше същият свещеник, когото срещна на пътя. Передур отново го помоли за благословията му.

— Нека господ те благослови с добро — каза той. — Ето как трябва да се пътува този ден. Бъди мой гост тази вечер.

Передур прие поканата и прекара нощта в замъка.

На другата сутрин отиде при свещеника, за да се сбогува с него и продължи по пътя си.

— На този ден — рече му той — никой не трябва да пътува. По-добре остани при мене още ден-два. И знай, че само аз мога да ти кажа как да стигнеш до тази, която си тръгнал да търсиш.

На четвъртия ден Передур отиде при свещеника, сбогува се с него и го попита как може да стигне до Замъка на чудесата.

— Това, което знам, ще кажа и на тебе. Като прехвърлиш онази планина и слезеш от другата страна, ще стигнеш до една река и в долината на тази река се намира замъкът на един крал. По Великден кралят беше в замъка си и ако искаш да научиш нещо за Замъка на чудесата, трябва да отидеш при него — само той може да ти покаже пътя до него.

Передур потегли нататък и като стигна до долината на реката, срещна група конници, тръгнали на лов. Забеляза, че един от конниците е по-знатен на вид от останалите, пристъпи до него и го поздрави най-учтиво.

— Каж ми какво предпочиташ, рицарю — попита той, — да отидеш право в замъка, или да дойдеш с мен на лов? Ако си изморен, ще заръчам на един от моите придворни да те заведе при дъщеря ми — тя ще те нагости и ще се грижи за тебе, докато се върна от лов. Тогава ще ми кажеш какво те води при мене и стига да мога, на драго сърце ще ти помогна.

След това заповяда на един дребничък русокос младеж да тръгне с него. Пристигнаха в замъка тъкмо когато девойката се канеше да седне на трапезата. Передур ѝ се представи и тя го прие много радушно, и го настани до себе си. Като се нахраниха, започнаха да разговарят. На нея ѝ стана тъй весело от приказките му, че всички в замъка можеха да чуят гръмкия ѝ смях. По едно време дребничкият русокос младеж каза:

— Ей богу, кълна се, че ако този млад рицар не ти е още любовник, то скоро ще ти стане. Вече е сварил да ти вземе и ума, и сърцето.

Русокосият младеж веднага отиде при краля и му каза, че според него младият рицар, когото бе срещнал по пътя, е най-вероятно любовник на дъщеря му.

— Ако ли пък още не е — рече му той, — то много скоро ще стане, ако веднага не го възпреш.

— Посъветвай ме какво да сторя, младежо!

— Съветвам те да пратиш неколцина юначни рицари да го хванат и задържат в замъка, докато научиш каква е истината.

И кралят заповядал на хората си да хванат Передур и да го хвърлят в тъмницата. На връщане дъщеря му излезе да го пресрещне и го попита защо е наредил да затворят рицаря, дошъл от двора на крал Артур.

— Ей богу — отвърна той, — не ще го освободя нито тази нощ, нито пък утре или вдругиден — ще стои затворен в тъмницата!

Девойката разбра, че няма смисъл да се противопоставя на краля, и отиде право при Передур.

— Много ли ти е неприятно, че си затворен тука? — попита тя.

— Ако можех, веднага бих се махнал от това място.

— Леглото и храната ти ще бъдат не по-лоши от тези на краля, ще ти пратя и най-изкусните придворни певци, за да те радват с песните си. И стига да искаш, ще заповядам да ми постелят при тебе, и ще прекараме нощта в приятни разговори.

— Остани при мен тогава — рече той.

Девойката удържа на думата си и двамата заедно прекараха нощта в тъмницата.

На сутринта Передур се събуди от някакъв силен шум, който идеше откъм града.

— Какво става, красавице, какъв е този шум? — попита той.

— Рицарите на краля и цялата му войска се събират днес в града.

— А защо ги е свикал кралят?

— В съседство с нашите земи живее един граф. Той е господар на две графства и по мощ се равнява с кралете. И днес войските на двамата владетели ще се срещнат в бой.

— Ще ти бъда много благодарен — каза Передур, — ако ми намериш кон и оръжие, за да отида да погледам как се бият. Кълна се, че сетне ще се върна обратно в тъмницата.

— На драго сърце ще ти дам това, което искаш — каза тя и заповяда да му донесат кон и оръжие, и един позлатен щит, а също и една червена туника, която да облече върху бронята.

Передур отиде на бойното поле и повали на земята всички воители на графа, с които се срещна в двубой него ден. Вечерта се върна в тъмницата. Девойката го помоли да ѝ разкаже как е протекъл боият, но той нищо не ѝ каза. Тогава тя отиде при баща си и го попита какъв е изходът на боя и кой от неговите воители се е проявил като най-голям храбрец. Кралят отвърна, че най-смело се е сражавал един непознат нему рицар с позлатен щит и червена туника върху бронята. Като чу това, девойката се усмихна и се върна при Передур. Нея вечер отношението ѝ към него беше още по-почтително.

Три дни поред сразява Передур рицарите на графа и всяка вечер, преди някой да е разбрал кой е, се прибираше обратно в тъмницата. А на четвъртия ден повали и самия граф. Девойката отново излезе да пресрещне баща си и го попита какви вестии ѝ носи.

— Много радостна вест ти нося, дъще — отвърна кралят. — Графът е вече мъртъв и сега аз съм господар на двете графства!

— А знаеш ли, господарю, кой го уби?

— Знаам, че го срази рицарят с позлатения щит и червената туника.

— Аз знаам кой е той, господарю — рече тя.

— Кажии ми, за бога, кой е!

— Господарю, той е същият онзи рицар, когото затвори в тъмницата.

Като чу това, кралят отиде при Передур, поздрави го най-почтително и му каза, че ще го възнагради щедро за оказаната помощ и че може сам да си избере наградата. По-късно, когато седнаха на

трапезата, настаниха Передур между краля и неговата дъщеря. Като се нахраниха, кралят му рече:

— Ще ти дам за жена дъщеря си, а с нея и половината кралство; освен това ти подарявам и двете графства.

— Нека господ ти се отплати за щедростта, кралю! Но не за да си търся жена дойдох тука.

— Каж ми тогава, какво искаш, рицарю!

— Искам да ми покажеш пътя до Замъка на чудесата.

— Намеренията ти, рицарю, са били далеч по-благородни, отколкото очаквахме — каза девойката. — Ще ти кажем как да стигнеш до замъка, ще ти дадем и всичко необходимо за път, както и водачи, които да те съпровождат през владенията на баща ми. И помни, рицарю, че те обичам повече от всичко на света. Като прехвърлиш онази планина — продължи тя, — ще видиш едно езеро, а досами езерото се издига Замъкът на чудесата. Ние нищо не знаем за чудесата, които стават там — знаем само, че носи това име.

Като наближи замъка, Передур видя, че вратите му са разтворени, и влезе вътре. Забеляза, че вратата на една от залите е също отворена и се отправи нататък. Насред залата се виждаше дъска за гуидбуил с наредени по нея фигури, които сами се местеха по дъската. Реши да подкрепи една от страните, но скоро неговите фигури загубиха играта, а другите нададоха ликуващ вик, сякаш бяха живи хора. Передур се ядоса, събори фигурите и ги изхвърли в езерото заедно с дъската.

В същия миг се появи черната девойка и извика:

— Проклет да бъдеш, Передур! Едва ли има по-нежелан гост от тебе — добро някому я си сторил, я не, ала злините ти чет нямат!

— В какво ме обвиняваш, черна девойко? — попита Передур.

— В това, че заради тебе императрицата загуби любимата си игра, която ѝ е по-скъпа от цялата империя.

— Мога ли да ѝ помогна да си възвърне играта?

— Можеш, ако се согласиш да отидеш в замъка Ъсбидинонгил — там живее един черен рицар, който сее смърт и разруха из владенията на императрицата. Ако го убиеш, тя отново ще се сдобие с играта. Но отидеш ли там, жив няма да се върнеш.

— Ще ми покажеш ли пътя до този замък? — попита той.

— Ще ти кажа как да стигнеш до него — отвърна тя.

Передур отиде в замъка Ъсбидинонгил, влезе в бой с черния рицар и го събори на земята. Черният рицар го помоли за пощада.

— Ще ти подаря живота — каза Передур, — ако върнеш играта на същото място, където я заварих при пристигането си.

Като се върна, черната девойка дойде и започна да го хока:

— Дано господ те накаже — рече му тя — за всички злини, които си сторил! Как можа да оставиш жив злодея, който опустошава владенията на императрицата?

— Оставих го жив — отвърна Передур, — защото обеща да върне играта на мястото ѝ.

— Играта не е там, където я завари, тъй че се върни и го убий!

Передур отиде при черния рицар и го уби. След това се върна в замъка при черната девойка.

— Къде се намира императрицата, девойко — попита той.

— Ей богу, не ще я видиш, докато не ни отървеш от страшния звяр, който обитава отсрещната гора.

— Какъв е този звяр?

— В гората се е настанил един бързоног елен с рог на челото: краката му го носят по-бързо и от най-бързокрилата птичка, а рогът му е дълъг като копие и остър като стрела. Този елен е изпасъл върхарите на дърветата и всичко, което расте в гората. Освен това избива горските животни, а тези, които оставя живи, измират от глад. И което е най-лошо, всяка вечер, за да утоли жаждата си, изпива до дъно водата в рибното езеро — рибите остават на сухо и повечето от тях умират, преди да се е събрала малко вода в езерото.

— Ела с мен да ми покажеш къде се намира този елен — каза Передур.

— Не ще дойда с тебе, защото от една година никой не се е осмелил да влезе в гората. Но ще ти дам любимото куче на императрицата — то ще вдигне елена и ще го докара при тебе. Но внимавай, той веднага ще те нападне.

Стана тъй, както каза черната девойка — кучето вдигна елека и го подгони към мястото, където беше застанал Передур. Еленът веднага се хвърли към него, но той направи крачка встрани, остави го да мине край него и с един удар на меча му отсече главата. Докато разглеждаше главата на елена, пристигна една знатна девойка на кон. Тя вдигна кучето и го скри в ръкава на наметалото си, сетне постави

отпред на седлото отрязаната глава и прибра златната огърлица, която красеше шията на елена.

— Голяма мъка ми причини, рицарю — рече тя, — като погуби най-красивото същество, което обитава владенията ми.

— Не по моя воля го убих — отвърна той. — Кажи ми какво да сторя, за да спечеля благоволението ти.

— Ще ти кажа: ако тръгнеш нагоре по онзи склон на планината, ще стигнеш до един храст, под който има каменна плоча. Спри се и три пъти поред извикай, че търсиш някой, с когото да се срещнеш в двубой. Като сториш това, рицарю, ще спечелиш благоволението ми.

Передур пое нататък и щом стигна до храста, извика, че търси някой, с когото да премери сили. Каменната плоча се повдигна и пред него застана един черен рицар, облечен с тежки ръждиви доспехи, възседнал едър, дръглив кон. Без да се бавят, двамата се хвърлиха един срещу друг. Няколко пъти Передур събаря черния рицар на земята, ала онзи веднага се изправяше и скачаше обратно на седлото. Като видя това, Передур слезе от коня и измъкна меча си. В същия миг черният рицар се изгуби от погледа му, а заедно с него изчезнаха и двата коня, сякаш вдън земя потънаха.

Передур закричи нагоре по планината и като прехвърли билото, се намери пред долината на една река, наскрел която се издигаше голям замък. Отправи се към него и влезе вътре. Вратата на една от залите беше отворена и Передур видя, че в дъното на залата седи беловлас куц мъж, а до него — Гуалхмай. Посрещнаха го много радушно и той отиде при тях и се настани от другата страна на беловласия мъж. Тогава един русокос младеж коленичи пред Передур и го помоли да бъде благосклонен към него.

— Господарю — рече му той, — аз бях този, който дойде в двора на крал Артур, предрешен като черната девойка; а когато изхвърли играта в езерото, аз те пратих да убиеш черния рицар от Ъсбидинонгил; сетне те накарах да убиеш елена и да се биеш с черния рицар при каменната плоча; и накрая, аз бях този, който се появи с окървавената глава в подноса и копието, от което се стичаха ручейчета кръв. Главата беше на твоя братовчед, убит от вещиците на Кайр Лойу — същите, които осакатиха крака на твоя вуйчо. И аз съм твой братовчед, и е предречено, че тъкмо ти ще им отмъстиш за всичко, което са сторили.

Передур и Гуалхмай повикаха на помощ Артур и неговите рицари и заедно с тях влязоха в бой с вещиците. Передур видя как една от тях срази един Артуров воин и ѝ извика да се спре. Но вещицата се нахвърли върху втори воин и го срази пред очите на Передур. За втори път ѝ извика да се спре. И когато вещицата срази и трети воин, Передур измъкна меч си и го стовари върху нея с такава сила, че и шлемът, и бронята, и главата ѝ се счепиха на две. Тя нададе страшен вой и извика на останалите вещици да се спасяват както могат, тъй като срещу тях е застанал сам Передур, рицарят, когото те самите бяха научили на всички воински изкуства и от чийто меч им е съдено да загинат. И тогава Артур и рицарите му се спуснаха връз тях, и в последвалата битка избиха всички вещици на Кайр Лойу.

И това е всичко, което се знае за Замъка на чудесата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.